

Darwin
NOW

Proiect realizat
în parteneriat de

Dezbateră „Teoria evoluției și religia: coexistență sau conflict ?”

Întrebări și declarații inițiale

Cristian Tabără:

Dacă polarizarea dialogului și a discuțiilor nu este de acceptat, atunci pentru ce anume optați? Optați pentru relativizare, pentru sincretism, pentru nuanțare sau pentru altă abordare în relația dintre evoluționism și religie?

John Hedley Brooke:

Eu sper să ajungem într-o situație în care vom pierde situația extremă din acest moment unde, pe de o parte, avem oamenii de știință atei care atacă religia și pe de altă parte avem gânditori conservatori religioși care atacă biologii. Aceasta nu este o situație fericită. Munca mea, ca istoric al științei, arată că au fost multe moduri în care a fost atinsă coexistența în ultimii 150 de ani. Poate că merită a fi spus că Darwin însuși a scris odată că ar fi absurd să spui că cineva nu poate fi în același timp un teist convins și un adept al teoriei evoluției.

Eu caut modalități în care aceste două părți să poată să fie aduse mai aproape în dialog și că aceasta înseamnă să răspundem la întrebare pe mai multe niveluri, deoarece se poate vedea evoluția ca o metodă de creație - adică sincretismul la care vă referiți.

Cred că nuanțarea reprezintă o noțiune foarte interesantă, deoarece modul în care interpretăm evoluția este un lucru esențial și când interpretăm o teorie științifică, foarte mult depinde de ipotezele noastre culturale, astfel încât vom obține interpretări diferite în funcție de pozițiile noastre filozofice, teologice sau științifice.

Trebuie să distingem foarte clar între afirmația că evoluția a avut loc (faptul evoluției) și mecanismul pe care oamenii de știință l-au propus pentru evoluție. În înțelegerea mecanismului, cunoașterea noastră științifică a rămas provizorie de la momentul în care însuși Darwin a propus teoria până în prezent, astfel încât există un grad de relativitate, pentru că noi trebuie să recunoaștem: cunoștințele științifice sunt întotdeauna cu titlu provizoriu, indiferent de cât de bine acestea se coroborează.

Cristian Tabără:

Indiferent cât de departe împingi limitele cunoașterii rămâne totdeauna ceva în afara cunoașterii, este acel ceva sau cineva Dumnezeu?

Mircea Flonta:

Vă mulțumesc! Mă bucur că aceasta discuție are loc, asupra unei teme în care există multe intervenții pe care le-aș caracteriza unilaterale și extrem de partizane. Se poate discuta într-un spirit de moderație și în mod sobru asupra acestei teme.

Există un sens strict al cuvântului cunoaștere, spre deosebire de un sens foarte larg. Nu putem monopoliza cuvântul pentru o folosire sau alta. Într-un sens larg cunoașterea este un sistem de reprezentări. În favoarea acestor reprezentări se poate argumenta. În sens strict cunoașterea este un sistem în care decid doar fapte și raționamente care sunt intersubiectiv controlabile și asupra cărora toți oamenii și cercetătorii competenți și de bună

Darwin
NOW

Proiect realizat
în parteneriat de

BRITISH
COUNCIL

Ziarul
Științelor

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

crediința vor realiza un consens. Cine nu participă la acest consens științific nu mai face parte din lumea științei. Este evident că această cunoaștere de tip științific este modestă și există foarte multe lucruri în cer și pe pământ, cum spune Hamlet, care sunt în afara științei. Răspunsul este deci clar pozitiv.

Cristian Tabără:

Ați afirmat că „Am descoperit sensul vieții în Hristos datorita evoluționismului”. Cum anume s-a produs aceasta? Prin ce fel de fel de proces? De acceptare, de negare, de nuanțare? Cum v-a făcut evoluționismul să descoperiți tocmai pe Hristos.

Constantin Necula:

Bună seara și vă mulțumesc pentru această invitație.

Ca o mărturie personală mai înainte de a fi una științifică, în esență, cred că pentru mine inițial au fost toate trei laolaltă, iar astăzi continuă să trăiască în mine nuanțarea pentru că ceea ce am învățat corect, cinstit, muncitorește din evoluționism am simțit că pot să transmit mai departe prin tot ceea înseamnă structura unei cercetări teologice serioase. Prin țesătura pe care o propunea Darwin unui suflet tânăr în perioada anilor despre care am scris în materialul „85-89” se întrevădea într-un fel sau altul altă îmbrăcămintă a sufletului decât cea pe care mi-o oferea evoluționismul. Rămân în continuare dator lui Darwin care mi-a împins limita cunoașterii dincolo de ceea ce propunea el, în special ce mi-a ieșit în întâmpinare - biserica și teologia ca atare.

Cristian Tabără:

Ați afirmat că „Oamenii de știință contemporani nu mai sunt preocupați de obținerea dovezilor în sprijinul teoriei evoluției, ci de înțelegerea cât mai corectă a procesului evolutiv.” În contextul în care puneți accentul pe înțelegerea cât mai corectă a procesului evolutiv, include acest proces și evoluția spirituală de factură religioasă a omului?

Octavian Popescu:

Bună seara! Mulțumesc pentru onoarea de a fi invitat.

Referitor la evoluția spirituală în sens larg, este clar pentru fiecare dintre noi că există o evoluție și în acest sens. Dacă există și o evoluție spirituală de factură religioasă – problema mă depășește, dar și aceasta depinde de fiecare dintre noi și de limitele impuse de dogmele care conduc și guvernează diferitele credințe religioase.

Cristian Tabără:

Ați spus că „Acum, la două decenii de la căderea comunismului (...) se pune iarăși întrebarea cum pot fi (re)aduse în dialog argumentele de tip valoric și cele experimentale, convingerile cu certitudinile. Șansele unui dialog autentic dintre religie (care nu mai este sinonimă obscurantismului) și știință (care nu se mai reduce la scientism) nu sunt deloc neglijabile.” În condițiile în care ați pomenit despre acest dialog între știința și religie, ar putea fi o premiză de acceptat aceea că divinitatea s-ar putea dezvălui și prin cunoașterea științifică?

Darwin
NOW

Proiect realizat
în parteneriat de

BRITISH
COUNCIL

Ziarul
Științelor

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Radu Preda:

Sigur, dacă plecăm de la premiza că Dumnezeu se face cunoscut prin ceea ce el însuși creează, în măsura în care microscopul cunoașterii noastre cuprinde zone din ce în ce mai adânci și mai nuanțate, indirect este și o forma de cunoaștere a transcendentului. Nu este nici o noutate absolută, Augustin spunea foarte bine deja în secolul IV că există la orice moment al vieții noastre, pe orice treaptă a evoluției spirituale, șansa de a vedea pe creator în lumina cioburilor pe care le întâlnim în creație. Orice argument al creației poate trimite la cel care ține totul într-o armonie atât de evidentă și pe care o trăim deplin, chiar dacă nu o conștientizăm tot timpul.

Institutul Cultural Român, București, 16 martie 2010